Raadsvoorstel

Voorstelnummer: 734844
Zaaknummer: 853305

Houten, 22 oktober 2024

gemeente Houten

Onderwerp:
De Agenda Buitengebied Houten

Beslispunten:
1. De Agenda Buitengebied vast te stellen;
2. De bestaande en nieuwe doelen uit de Agenda Buitengebied te gebruiken als bouwstenen voor de Omgevingsvisie en als input voor andere (relevante) lokale, regionale en landelijke ontwikkelingen en (beleids)opgaven in het buitengebied.

Samenvatting
De Agenda Buitengebied is een participatief opgesteld ambitiedocument om Houtense opgaven en doelen in beeld te brengen en aan te sluiten bij de landelijke, provinciale, regionale en lokale plannen, ambities, beleid en wet- en regelgeving.
Het ambitiedocument bevat korte- en langetermijndoelen en acties waarop in samenwerking met betrokken partners kan worden ingezet voor het versnellen van de realisatie van de opgaven in het buitengebied. In dit ambitiedocument stellen we onze keuzes voor langetermijndoelen voor. We verwoorden wat we al doen op basis van huidig beleid en met extra kracht willen voortzetten en welke concrete nieuwe voornemens we hebben. We sluiten aan bij al lopende gewenste ontwikkelingen in het gebied. Hiermee laten we zien hoe we van de huidige ontwikkeling van het gebied naar de gewenste ontwikkeling willen komen.

Aanleiding
De Agenda Buitengebied is opgesteld omdat we de ambitie hebben de kansen te benutten om ons buitengebied, met behoud van het agrarische en groene karakter, nog leefbaarder en duurzamer te maken, ook in de context van de landelijke en regionale opgaven.
Inwoners hebben bovendien al lang gevraagd om zo'n samenhangende Agenda over de toekomst van hun leefgebied.
Het buitengebied van Houten is een dynamisch gebied waar veel ontwikkelingen plaatsvinden, zoals recreatie-ontwikkeling rondom de forten, de energie-opgave, versterking van weidevogelgebied in samenwerking met boeren, het project Sterke Lekdijk, de verwerving van de Unesco Werelderfgoed-status en allerlei soorten woningbouw.
Daarnaast spelen er op landelijk en provinciaal niveau ook diverse grote opgaven. Er zijn uitdagingen op het gebied van emissies van stikstof en fijnstof, het klimaat verandert en we moeten het landschap en onszelf daaraan aanpassen, er zijn opgaven op gebied van CO2-uitstoot, waterkwaliteit en waterbergend vermogen en ook de biodiversiteit staat onder druk.
De stapeling van grote opgaven leidt tot onzekerheden. Onzekerheid bij agrariërs en ondernemers over het voortbestaan van hun bedrijf. Onzekerheid bij natuurliefhebbers of de natuur wel overeind blijft.
In dit ambitiedocument stellen we op basis van de rijke oogst uit de participatie, onze keuzes voor langetermijndoelen voor. We verwoorden wat we al doen op basis van huidig beleid en met extra kracht willen voortzetten en welke concrete nieuwe voornemens we hebben. We sluiten aan bij al lopende gewenste ontwikkelingen in het gebied. Hiermee laten we zien hoe we van de huidige ontwikkeling van het gebied naar de gewenste ontwikkeling willen komen.

Beoogd effect
Een gezamenlijk en breed gedragen vertrekpunt en richtinggevend instrument voor de op te stellen Omgevingsvisie en voor ontwikkelingen, plannen, visie en beleid voor het buitengebied.

Argumenten per beslispunt

1.1 Het opstellen van de Agenda Buitengebied is een speerpunt uit het Collegeprogramma
Met het opleveren van de Agenda wordt uitvoering gegeven aan een speerpunt uit het Collegeprogramma. We geven hiermee richting aan de gewenste ontwikkeling van het buitengebied en formuleren heldere uitgangspunten voor het Omgevingsvisieproces.

1.2 De 8 thema's van de Agenda Buitengebied sluiten aan het Houtens DNA (juni 2023 vastgesteld)
De thema's van de Agenda Buitengebied vormen een samenhangend vertrekpunt voor ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving voor het Buitengebied en sluiten aan op het Houtens DNA. Bijvoorbeeld het beschermen en ontwikkelen van buurten met een eigen identiteit, het dorpse karakter waarborgen, bouwen aan gemeenschappen waar het dorpse karakter centraal staat. In de Notitie met uitgangspunten bestaande uit de kenmerken, ontwikkelingen en eerste ambities voor het buitengebied (bijlage 3) is de aansluiting van de Agenda Buitengebied aan het Houtens DNA weergegeven.

1.3 De Agenda Buitengebied weerspiegelt wat belangrijk wordt gevonden voor het buitengebied in Houten
De Agenda Buitengebied bevat ambities die in samenspraak met inwoners, andere gebruikers van het buitengebied en betrokken professionals van samenwerkingspartners van onze gemeente tot stand zijn gekomen.

1.4 De Agenda Buitengebied ontwikkelt door
De ambities zijn gebaseerd op input, naar aanleiding van actuele ontwikkelingen en vraagstukken. Deze kunnen in de tijd veranderen, waardoor de Agenda Buitengebied op onderdelen kan worden geactualiseerd.

2.1 De Agenda Buitengebied is een samenhangende basis voor ontwikkelingen
Met de Agenda Buitengebied wordt voorzien in de behoefte aan een samenhangend vertrekpunt en richtinggevend instrument voor ontwikkelingen in het buitengebied. In dit ambitiedocument stellen we onze keuzes voor langetermijndoelen voor. We verwoorden wat we al doen op basis van huidig beleid en met extra kracht willen voortzetten en welke concrete nieuwe voornemens we hebben. We sluiten aan bij al lopende gewenste ontwikkelingen in het gebied. Hiermee laten we zien hoe we van de huidige ontwikkeling van het gebied naar de gewenste ontwikkeling willen komen.

2.2 De Agenda Buitengebied als input gebruiken bij landelijke, provinciale en lokale opgaven
Er komen belangrijke landelijke, provinciale en lokale opgaven op ons buitengebied af. Denk aan de landbouwtransitie, het versterken van de biodiversiteit, wonen, bereikbaarheid en duurzame bedrijfsvoering. Om deze opgaven goed te kunnen managen en trechteren moet de gemeente richting en prioriteiten kiezen. Met deze Agenda Buitengebied laten we zien welke doelen we als gemeente willen bereiken voor de inwoners, ondernemers, recreanten en partners in ons buitengebied. Dit maakt het mogelijk om hiermee aan te sluiten op lopende en nieuwe (beleids)opgaven. Zie ook argument 2.1.

2.3 Bouwstenen voor de Omgevingsvisie
Ook voor het opstellen van de Omgevingsvisie is het van belang om helder te hebben wat we als gemeente willen bereiken voor de inwoners, ondernemers, recreanten en partners in ons buitengebied. Uiteindelijk zullen de ambities en doelen voor het buitengebied landen in de Omgevingsvisie. De Agenda Buitengebied weerspiegelt wat belangrijk wordt gevonden voor het buitengebied en wordt breed gedragen, omdat het via een participatief proces tot stand is gekomen.

Kanttekeningen

1.1 Onzekerheid landbouwtransitie
Op landelijk niveau speelt er veel in het landelijk gebied, ook met betekenis voor de ontwikkelingen vanuit het Utrechtse Programma Landelijke Gebied (UPLG). De wijze van de uitvoering van het UPLG kan wijzigen nu het Programma Landelijk gebied niet meer

doorgaat. De Agenda Buitengebied blijft ongeacht deze ontwikkelingen relevant en kan juist zorgen voor ambities, richting en voortgang in de benodigde landbouwtransitie.

1.2 Niet alles is mogelijk
De volgende stap is het opstellen van een plan van aanpak, waarin de doelen en gewenste acties nader worden onderzocht en geprioriteerd en een plek krijgen in de tijd. In de wetenschap dat de gemeentelijke financiën onder druk staan is prioritering noodzakelijk. Niet alles is dus mogelijk.

Participatie

Deze concept Agenda kwam 'op zijn Houtens' volgens intensieve participatie en daarmee in lijn met de Omgevingswet tot stand.
Inwoners, ondernemers en andere belanghebbenden konden op 3 momenten meedoen aan de participatie over de agenda toekomst buitengebied:

- Inventariseren van ideeën, wensen en kansen: 10 juni – 14 juli 2024

Het doel van deze participatie was om ideeën, kennis en ervaringen uit de omgeving toe te voegen en hiermee de kwaliteit van de agenda toekomst buitengebied te verhogen. Inwoners, ondernemers en andere belanghebbenden dachten mee. Ze brachten hun ideeën, wensen en kansen in over de toekomst van het buitengebied.

De hoofdvraag in de participatie was: "*Wat vindt u belangrijk en nodig voor de toekomst van het buitengebied?* Wat gaat goed? Wat kan beter?"
Participanten gaven dit aan voor de volgende thema's:
- Landbouw, natuur en landschap
- Recreatie en cultureel erfgoed
- Mobiliteit
- Leefbaarheid (wonen, voorzieningen en economie)
- Energie

In deze fase organiseerden we 3 participatievormen:
- Op 10 juni 2024 organiseerden we een fysiek werkatelier voor inwoners en ondernemers die hun ideeën, wensen, kansen via verschillende thema-gesprekstafels kenbaar maakten. Hier waren 68 mensen aanwezig.
- Op 19 juni 2024 organiseerden we een fysieke gebiedsconferentie voor organisaties die actief zijn in het buitengebied van Houten die hun ideeën, wensen, kansen via verschillende thema-gesprekstafels kenbaar maakten. Hier waren 50 mensen aanwezig.
- Houtenpraatmee: het online participatieplatform van gemeente Houten. Hier gaven inwoners en de andere belanghebbenden hun ideeën online aan op een digitale kaart. We ontvingen 148 ideeën.

- Aanvullen van ideeën: 20 augustus – 8 september 2024

In deze fase konden inwoners, ondernemers en andere belanghebbenden de ingediende ideeën aanvullen met extra informatie, verdieping aanbrengen en van extra inhoud voorzien. De bijdragen die in de eerste fase werden opgehaald tijdens de fysieke bijeenkomsten voegden we toe aan het platform, zodat deze ideeën ook konden aangevuld worden. De participatievraag bleef hetzelfde als in de eerste fase.

In deze fase reageerden 68 participanten via het online participatieplatform van gemeente Houten Houtenpraatmee. Participanten die aanwezig waren bij de eerdere fysieke bijeenkomsten informeerden we hierover apart via mail.

- Reageren op concept agenda buitengebied: 26 september – 6 oktober 2024

Dankzij alle inbreng van fase 1 en 2 wisten we wat alle betrokkenen belangrijk vinden. Op basis daarvan stelden we de concept agenda toekomst buitengebied samen. In deze participatiefase konden inwoners, ondernemers en andere belanghebbenden aangeven of alle inbreng van fase 1 en 2 op een juiste manier is vertaald naar de concept agenda.
In deze fase konden participanten reageren via het online participatieplatform van gemeente Houten Houtenpraatmee. We ontvingen 12 reacties. Participanten die aanwezig waren bij

de eerdere fysieke bijeenkomsten informeerden we hierover apart via mail. Daarop ontvingen we nog 7 reacties via mail.

Om jongeren te bereiken, werd social media ingezet, de jongerenverenigingen werden aangeschreven en aantal dorpsvertegenwoordigers werden benaderd om jongeren hiervan op de hoogte te houden.

Financiën en formatie

Het vaststellen en werken met de Agenda Buitengebied heeft op dit moment geen financiële consequenties. In het Plan van Aanpak worden de acties uit de Agenda geprioriteerd en op basis van beschikbare tijd, geld en capaciteit worden uitgewerkt. Het ligt voor de hand dat er vanuit het Plan van Aanpak voorstellen worden gedaan om acties in te passen in de begroting en beleidsdocumenten, maar de afweging over de wenselijkheid en haalbaarheid daarvan vindt op dat moment pas plaats.

Communicatie

Kern van de boodschap over de Agenda Buitengebied is: de Agenda Buitengebied is een samenhangend vertrekpunt en richtinggevend ambitiedocument dat weerspiegelt wat belangrijk wordt gevonden voor het buitengebied van Houten.

Na collegebehandeling heeft berichtgeving plaatsgevonden over de Agenda Buitengebied en is het document inclusief bijbehorende bijlagen gedeeld via: persgesprek, nieuwsbericht, de gemeentepagina in ’t Groentje, de gemeentelijke nieuwsbrief, de gemeentewebsite houten.nl, het participatieplatform houtenpraatmee.nl en social media. Uiteraard besteedden we ook intern richting medewerkers aandacht aan de Agenda Buitengebied: o.a. via Insite, berichten, overleggen en presentaties.
Om de boodschap bij een brede doelgroep te laten landen wordt van de Agenda Buitengebied een aansprekende visualisatie gemaakt. Ook deze wordt zowel extern als intern via diverse communicatiekanalen en -middelen verspreid. Zowel online als offline.

Voortgang

We gebruiken de Agenda Buitengebied als samenhangend vertrekpunt en richtinggevend instrument bij ontwikkelingen, plannen en beleid die de komende jaren gemaakt gaan worden binnen het fysieke domein. De Agenda Buitengebied biedt ruimte voor maatwerk en dient per initiatief toegepast en participatief doorvertaald te worden. De ambities dienen per plek geconcretiseerd te worden, passend bij die plek en opgave.
Na bespreking met en vaststelling door de gemeenteraad en de integrale afweging in het Omgevingsvisieproces gaan we aan de slag met concrete nieuwe acties. Daarvoor is in veel gevallen nader onderzoek nodig en in alle gevallen overleg met de omgeving. Op basis hiervan gaan we prioriteren en stellen we een plan van aanpak op. In het Plan van Aanpak zullen de acties uit de Agenda worden geprioriteerd en op basis van beschikbare tijd, geld en capaciteit worden uitgewerkt. De gemeenteraad wordt hiervan op de hoogte gehouden.

Evaluatie

De 8 thema’s zijn tijdloos. De Agenda Buitengebied is gebaseerd op actuele aandachtspunten en vraagstukken. Deze kunnen in de tijd sneller veranderen hetgeen ertoe kan leiden dat de Agenda Buitengebied (op onderdelen) participatief moet worden geactualiseerd.

Houten, 22 oktober 2024

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Houten,

de loco-secretaris,	de burgemeester,
R.W. Vrieling	G.P. Isabella

Bijlagen

1. De Agenda Buitengebied Houten
2. Verslag participatie Agenda toekomst buitengebied Houten
3. Notitie met uitgangspunten bestaande uit de kenmerken, ontwikkelingen en eerste ambities voor het Buitengebied
4. Houten Houtens DNA (met 10 kernwaarden en bijlage: richtinggevende aanbevelingen).

Verantwoordelijke portefeuillehouders college

1e PoHo: Wouter van den Berg
2e PoHo: n.v.t.

Raadsbesluit

Voorstelnummer: 734844

Onderwerp
De Agenda Buitengebied Houten

De raad van de gemeente Houten heeft het voorstel van het college van burgemeester en wethouders d.d. 22 oktober 2024 gelezen en besluit:

1. De Agenda Buitengebied vast te stellen;
2. De bestaande en nieuwe doelen uit de Agenda Buitengebied te gebruiken als bouwstenen voor de Omgevingsvisie en als input voor andere (relevante) lokale, regionale en landelijke ontwikkelingen en (beleids)opgaven in het buitengebied.

Dit is besloten in de openbare vergadering van de raad op 10 december 2024.

De raad van de gemeente Houten,
de griffier,

C.M.S. Visser

de voorzitter,

G.P. Isabella